

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ПОВЫШЕНИЮ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗЕ

Сборник учебно-методических статей

Алматы 2016

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ПОВЫШЕНИЮ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗЕ

Сборник учебно-методических статей

Алматы
«Қазақ университеті»
2016

*Рекомендовано к изданию кафедрой «Менеджмент и маркетинг»
Казахского национального университета имени аль-Фараби
(Протокол заседания кафедры №27 от 23 февраля 2016 г.)*

Редакционная коллегия:

д.э.н., профессор К.С. Мухтарова
д.э.н., профессор Д.А. Кунанбаева
к.э.н., доцент С.К. Джумамбаев
к.э.н., доцент Ж.О. Тумбай
к.э.н., доцент С.Т. Каргабаева

Рецензенты:

доктор экономических наук, профессор **С.Я. Аубакирова**
доктор экономических наук, профессор **Б.М. Мухамедиев**

Инновационные подходы к повышению качества преподавания в ВУЗе: сб. уч.-мет. ст. – Алматы: Қазак университеті, 2016. – 134 с.

ISBN 978-601-04-1769-4

Сборник учебно-методических статей является вторым изданием трудов ППС кафедры «Менеджмент и маркетинг» Высшей школы экономики и бизнеса КазНУ имени аль-Фараби, выпускаемым как результат обобщения работы заочной научно-методической конференции.

В сборнике представлены статьи, в которых рассматриваются инновационные методы обучения в ВУЗе, актуальные проблемы повышения качества преподавания в ВУЗе, организация самостоятельной работы студентов (магистрантов и докторантов).

Адресуется преподавателям, методистам, работникам системы повышения квалификации в области высшего образования.

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие	3
-------------------	---

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ

Мухтарова К.С., Мылтыкбаева А.Т., Аметова Ж.А. Инновационные методы обучения магистрантов специальности «Государственное и местное управление»	5
Шеденов Ө.Қ., Мырзалиев Б.С., Шеденова Н.Ө. Экономикалық мамандықтарды дайындауда құзыреттерге негізделген білім беру бағдарламаларын жасаудың әдістемелік негіздері	9
Смагулова Г.С., Нурышева Г.Ж. Жоғары білім беру жүйесіндегі оқытудың инновациялық әдістері	14
Қарғабаева С.Т., Ерманкулова Р.И., Қарғабаева Л.Т. Кейс әдісін колданумен оқу сапасын көтеру.....	18
Бейжанова А.Т., Турлыбекова Н.М., Мукаев Д.Т. Внедрение интерактивных форм обучения в образовательный процесс вуза	23
Kupeshova S., Nurmagambetova A. Problems of training innovative managers	27
Қожамкулова Ж.Т., Бейжанова А.Т., Турлыбекова Н.М. Интерактивті дәрістерді өткізудің негіздері	31
Аширбекова Л. Ж., Баймуханбетова Э. Е., Тажиева С. К. Кейс-study как интерактивный метод в образовании студентов специальности «Государственное и местное управление» в процессе изучения дисциплины «Теория государственного управления»	35
Турлыбекова Н.М., Аликбаева А.Б. Жоғарғы оқу орындарында семинар сабақтарын өткізудің әдістемесі ...	39
Бейжанова А.Т., Мукаев Д.Т. Кейс технологиясы дегеніміз не және оның тиімділігі неде?	43
Асанова А. Современные методы обучения	46

ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗЕ

Мухтарова К.С., Мылтыкбаева А.Т., Аметова Ж.А. Актуальность обучения будущих управленцев	50
Шеденов Ө.Қ., Мырзалиев Б.С., Шеденова Н.Ө. Кәсіби мамандықтарды дайындауда Блум таксономиясына негізделген білім беру жүйесін жетілдіру мәселелері	54

the 21st century?

First, the modern manager must develop his own style. His appearance should be the hallmark in the business sphere. Since our appearance carries information about our business and personal qualities to our partners and employers.

Secondly, that subordinates followed the leader, they have to understand their followers, and they must understand world around them in any situation. Since both people and situations are constantly changing, the manager must be flexible enough to adapt for ongoing changes. Situational awareness and knowledge of how to manage human resources – essential components of effective leadership. All this indicates that the administrative work related to the number of human activities, which require specific personal qualities, which would make a particular person suitable to be a professional manager.

References

Financing innovation spb-venchur.ru/regions/44/innovatekz.htm Review of the international experience of innovative development www.strf.ru/material.aspx?CatalogId=223&d_no=39679

Интерактивті дәрістерді өткізудің негіздері

Кожамкулова Ж.Т., э.ғ.к., доцент,

Бейжанова А.Т., э.ғ.к., доцент

Турлыбекова Н.М., аға оқытушы

Қазіргі таңда оқу үрдісі тұрақты түрде жетілдіріп отыруды қажет етеді, өйткені басымдықтар мен әлеуметтік құндылықтар өзгеріп отыр: ғылыми – техникалық алға басу адамдардың тұрақты өсіп келе жатқан қажеттіліктерін, рухани байлықтарының дамуын қанағаттандыруға жауап беретін өндіріс құралы сияқты қабылданып отыр. Кез келген білім беретін мекеменің бітірушісінің негізгі мінездемесі оның құзыреттілігі және мобилділігі болып табылады. Осыған орай оқыту бағдарламаларының тиімділігін анықтауда басты назар оқыту үрдісіне аударылып отыр, оқыту үрдісінің тиімділігі өз кезегінде студенттің өзінің таным белсенділігінің болуына

тәуелді. Бұл мақсатта табысты жету, оқытылып отырған материалға ғана емес, сонымен қатар сол ұсынылып отырған материалды қабылдауға байланысты: жеке немесе топпен, студенттің зейініне, қабылдауына, есте сатау қабілетіне немесе студенттің жеке тұлғалық әлеуетіне негізделген оқытудың белсенді оқытудың әдістерін қолдану көмегімен оқыту.

Студенттерге жақсы білім берудің және олардың ұсынылған материалдарды жақсы игерудің ең тиімді әдісі оқытудың белсенді әдістерін қолдану. Қабілет пен дағдыларды қалыптастыруға бағытталған оқытудың белсенді әдістерінің мақсаты – студенттерге нақты тапсырмалық жағдайларды бере отырып, оларды шешу барысында студенттердің өз бетінше қабілет пен дағдыларды иемденуін қамтамасыз ету.

Оқытудың белсенді әдістерін қолданудың және дамытудың негізі – оқыту барысында студенттерге білім беру және кәсіби дағдыларды қалыптастыру ғана емес, сондай-ақ тұлғаның шығармашылық және коммуникациялық қабілетін, туындаған мәселелерді шешуде жеке тұлғалық тұрғыны қалыптастыру.

Бүгінгі таңда негізгі әдістемелік инновациялар оқытудың интерактивті әдістерін қолданумен байланысты. Интерактивті оқыту – бұл, ең алдымен, сұхбаттасып оқыту, оның барысында оқытушы мен студенттің өзара әрекет етуі жүзеге асырылады. Интерактивті әдістерді пайдалану кезінде студенттер оқу процесіне толық қанды қатысушылар болады, оның тәжірибесі оқу танымының негізгі қайнар көзі қызметін атқарады. Оқытушы дайын білімді бермейді, бірақ студенттерді өз бетімен ізденуге үйретеді. Білім берудің дәстүрлі нысандарымен салыстырғанда, интерактивті оқытуда оқытушы мен студенттің өзара әрекеттестігі ауысады: оқытушының белсенділігі студенттің белсенділігіне орын береді, ал оқытушының тапсырмалары олардың инициативасы үшін жағдай жасаушы болады. Интерактивті әдістер ешқандай жағдайда да дәрістік материалдардың орнын ауыстырмайды, бірақ оны жақсы меңгеруге септігін тигізеді, және ең маңыздысы: пікірді, қатынастарды, мінез-құлық машығын қалыптастырады.

Жоғары оқу орындарында, бүгінгі күнге дейін дәріс оқытуды ұйымдастырудың жетекші формасы болып табылады. Студенттің оқу пәнімен алғашқы таныстығы содан басталады, ол жас-

тарды лайықты мамандық пен ғылымға жетелейді, ғылыми білімдердің негізін қалайды. Жоғары оқу орындарындағы дәріс – оқытудың дидактикалық циклінің басты буыны. Дәрістерде тыңдаушыларға қайталанбас, күшті әсер қалдыратын, айрықша, тек өзіне ғана тән сипаттар бар. Сонымен қатар, дәріс білім негіздерінің сараланған түрін және оқу материалына бағыт алуда өте үнемді тәсіл екендігін атап өтуіміз керек. Егер дәріс ойлау қызметінің белсенділігін арттырған жағдайда, онда оқылатын жаңа оқу материалын студенттер жақсы меңгереді. Сондықтан дәрісте ең басты нәрсе – тыңдаушылардың ынта-ықыласын арттыру, олардың ойының дәріскер ойына ерісіп отыруы.

Дәстүрлі дәрістердің басты кемшілігі кері байланыстың нашар болуында. Соңғы кездері ғылыми-әдістемелік және педагогикалық әдебиеттерде дәрістерді өткізуде интерактивті оқытудың құралдарын қолданатын жаңа инновациялық формалар сипатталуда. Бұндай дәрістерде кері байланыстың болуы міндетті. Интерактивті дәрістердің тиімді болуы студенттердің сабаққа белсенді қатысуына, өзара белсенді араласуына байланысты. Интерактивті оқыту моделіне келесі сипаттамалар тән: шағын-дәрістер, топтардағы жұмыс, бақылау парағы немесе сынақ, рөлдік ойындар, жобаны әзірлеу, жағдайлық тапсырмаларды шешу, сарапшы топтарының пікір сайыстары, сұхбаттар, сұрақ – қвиз (бақылау) және т. б. Интерактивті әдіске сондай-ақ әр түрлі көмекші құралдарды пайдалана отырып: тақта, кітаптар, бейне материалдар, слайдылар, флипчарттар, постерлер, компьютерлер және т.т. таныстырулар жатады.

Диалогтық әдіске негізделген дәріс сабақтарының жаңа формаларына тоқталайық.

1. *Дәрісті өткізудің дәстүрлі емес формасы. Мәселелік (проблема)* дәріс шынайы өмірдің қарама-қайшылықтарын оларды теориялық тұжырымдамалар негізінде бейнелеу арқылы моделдейді. Осындай лекциялардың мақсаты – студенттердің өз бетінше білім алуы. Мәселелік дәрістер студенттің өзіндік жұмыс істеу қабілетін, оның оқулық-танымдық белсенділігін арттыруға, алған білімдерін тәжірибеде қолдануға мүмкіндік береді.

2. *Визуализациялық* дәрістің негізгі мазмұны бейне түрінде беріледі (суреттер, графиктер, сызбалар және т.б.). Ол пайым-

даудың белсенділігін арттыру және әр түрлі белгілік жүйенің көмегімен ақпаратты қайта кодтаудың тәсілі болып табылады.

3. *Екі жақты дәріс.* Мұндай дәріс түрінде сабақты екі оқытушы бір тақырыпта жүргізеді, олар қойылған мәселелік сұрақты өзара және аудиториямен байланысқа түсу арқылы шешеді. Студенттер дәріс барысында өз ойларын ашық айта алады, сұрақтар қояды, талқыланып отырған мәселелік материалға қатысты өз қарым-қатынасын қалыптастырады, эмоционалды жағдайын көрсетеді.

4. *Алдын ала қателермен жоспарлаған дәріс.* Бұл дәріс түрі студенттерде мамандадырылған мәселелерді жедел түрде талдауды үйретуге, эксперт, оппонент, рецензент ретінде өз ойын білдіруге, шынайы немесе жалған ақпаратты анықтауды үйретуге бағытталған. Дәрісті әзірлеуде оқытушының басты міндеті мазмұндық, әдістемелік, мінез-құлық жағынан қателіктерді дәріске енгізу.

5. *Әңгіме-дәріс.* Оқу үрдісін өткізудің кең таралған және қарапайым түрі әңгіме-дәріс (аудиториямен диалог). Дәріс барысында оқытушы студенттердің барлығына немесе жеке сұрақтар қояды. Оқытушы сұрақтарды қоя отырып студенттерге жаңа материалдарды жеткізеді, студенттердің көңілін өзекті мәселелерге аударады.

6. *Пікір алмасу дәрісі.* Дәрістің бұл түрінде оқытушы мен студенттер арасында талқыланып отырған мәселеге байланысты идеялар мен көзқарастар, ой алмасу еркін түрде жүреді. Дәрістің тиімділігі қойылатын сұратардың дұрыс таңдалғандығына, пікір алмасуды мақсатты бағытта жүргізгенге байланысты болады. Бұл дәріс түрі оқыту үрдісін жандандырады, аудиторияның танымдылық қызметін белсендіреді.

Дәріс – бұл тек ақпарат ғана емес, оқытушы студенттер қарым-қатынасты және бірлескен қызметінің әрекеті. Сондықтан да ЖОО-да дәріс оқу жұмысының ешқандай формасымен алмастыруға болмайды.

Дұрыс әрі тиімді ұйымдастырған лекцияның тәрбиелік маңызы арта түседі, яғни, ойлау, еңбек әрекеті, пәнге деген ынта, ықылас және қызығушылық дамып, қалыптасады. Интерактивті оқыту тәсілдерін қолдану студенттер шығармашылығын арттыруда ең қуатты ынталандыру құралы болып табылады.

Пайдаланылган әдебиеттер

1. Санина Е.И. Диалог как основной элемент коммуникативных технологий обучения // Мир науки, культуры, образования. – 2011. – № 6 (2). – С. 108–109.
2. Макусева Т.Г. Внеинституциональные формы обучения: пути развития // Казанский педагогический журнал. – 2007. – № 5. – С. 116–121.
3. Помелова М.С., Артюхин О.И. Интерактивные формы обучения в системе курсов по выбору // Мир науки, культуры, образования. – 2012. – № 3 (34). – С. 59–61.

Кейс-study как интерактивный метод в образовании студентов специальности «Государственное и местное управление» в процессе изучения дисциплины «Теория государственного управления»

*Аширбекова Л. Ж., к.э.н., доцент,
Баймуханбетова Э. Е., к.э.н., доцент
Тажиева С. К., к.э.н., доцент*

На сегодняшний день в структуре учебного времени наблюдается доминирование лекций, которые читаются на потоках. Семинарским и практическим занятиям в учебных планах отводится очень мало времени. Использование кейс-метода на лекции весьма затруднительно, а практические занятия нередко сводятся к объяснению задания для аттестации. Такая структура обучения определяется многими причинами: устоявшейся традицией, нехваткой аудиторного фонда и т.д. Она ограничивает возможность широкого применения кейс-метода.

Применение в подготовке студентов специальности «Государственное и местное управление» такого метода, как кейс-стади, является наиболее эффективным, так как с его помощью можно сформировать основные профессиональные компетенции управленцев в процессе обучения: коммуникабельность, лидерство, умение анализировать, принимать решения в условиях кризиса, стресса и недостаточности информации. Данный метод выступает как необходимое дополнение к лекционной методике преподавания занятий, которая является «каркасообразующим» эле-